

Informačný list vzdelávacieho bloku vzdelávacieho programu na Univerzite tretieho veku pri UKF v Nitre

Informačný list vzdelávacieho bloku	
Názov VP: Drahé kamene a drahé kovy	
Názov VB: Základy gemológie	
Garant VP: doc. PaedDr. Ján Štubňa, PhD.	
Lektor/i VB: doc. PaedDr. Ján Štubňa, PhD., doc. RNDr. Lucia Petrikovičová, PhD.	
Obdobie štúdia VB: Ročník: 1.	Forma výučby: prezenčná
Semester: zimný	Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách) za VB: 7 stretnutí x 2 hodiny
Podmieňujúce VB: -	
Všeobecný cieľ VB: Oboznámiť o gemológii ako vede o drahých kameňoch a jej histórii a význame pre spoločnosť. Poukázať a zdôrazniť význam drahých kameňov v histórii ľudstva. Charakterizovať fyzikálne a optické vlastnosti diamantu. Predstaviť najznámejšie historické diamanty a ich históriu. Popísať najznámejšie (rubín, zafír, smaragd) a menej známe až raritné (turmalín, granát, tanzanit, opál) drahé kamene. Diskutovať o význame drahých kameňov v klenotníckom priemysle a o ekonomickej stránke ako investície. Klasifikovať drahé kovy používané vo výrobe šperkov. Popísať systém puncovníctva a jeho význam pre ochranu spotrebiteľa. Vysvetliť proces vzniku prírodných a kultivovaných perál. Diskutovať o etických aspektoch organických materiálov (slonovina, parohovina, rohovina). Popísať vlastnosti koralov ako šperkových materiálov. Vysvetliť proces vzniku jantáru a jeho charakteristiky.	
Vzdelávací štandard	Obsahový štandard VB: 1. Gemológia ako veda o drahých kameňoch. 2. Diamant a príbehy o slávnych diamantoch. 3. Farebné drahé kamene 1. 4. Farebné drahé kamene 2. 5. Drahé kovy, šperkové zliatiny a puncovníctvo. 6. Perly, slonovina a iné organické materiály. 7. Koralý a jantár.
	Výkonový štandard (výsledky vzdelávania) VB: Študent chápe význam gemológie v systéme prírodných, spoločenských a ekonomických vied. Študent identifikuje význam gemológie v bežnom živote. Študent dokáže identifikovať diamant a jeho náhrady na základe rôznych fyzikálnych vlastností. Študent rozumie historickému postaveniu diamantu v histórii. Študent rozpoznáva drahé kamene na základe farby. Študent zhodnotí potenciál drahých kameňov ako investičného nástroja. Študent rozpoznáva rôzne puncové značky a chápe ich význam pre ochranu spotrebiteľa. Študent dokáže diskutovať o etických otázkach spojených s využívaním organických materiálov v klenotníctve. Študent dokáže identifikovať rozdiel medzi prírodnými a imitáciami organických materiálov.
Metódy dosiahnutia výsledkov vzdelávania: Vysvetľovanie, rozprávanie, motivačný rozhovor, opis, výklad s demonštráciou, pozorovanie	
Spôsob hodnotenia a ukončenia VB: Aktivita a účasť na hodinách.	
Literatúra: Čičková, A, Štubňa, J. 2019. Vplyv vybraných chemických látok používaných v domácnosti na perly. In: Gemologický spravodajca. Roč. 9, č. 2 (2019), s. 5-19.	

- Illášová, Ľ., Schlarmannová, J., Turnovec, I. 2006. Dekoratívne predmety a šperky z prírodných látok. Nitra : UKF, 2006. 156 s. ISBN 80-8050-907-0.
- Illášová, Ľ., Feszterová, M., Schlarmannová, J., Marková, K., Turnovec, I., Sirotkina, M. 2011. Jantár - najstarší šperkový kameň. Nitra: UKF, 2011. 204 s. ISBN 978-80-8094-808-5.
- Illášová, Ľ., Spišiak, J. Šperkové kamene Slovenska : 1. časť: Prírodné sklá. Nitra : UKF, 2011. 128 s. ISBN 978-80-8094-897-9.
- Illášová, Ľ., Tirpák, J., Štubňa, J., Kraus, I. 2014. Drahé kamene a drahé kovy, Nitra : UKF, 2014. 132 s. ISBN 978-80-558-0553-5.
- Illášová, Ľ., Štubňa, J., Vaňková, Ľ., Pupišová, Z. 2016. Kamene, ktoré zaujímajú prírodovedcov, šperkárov aj homeopatov. Nitra : UKF, 2016. 105 s. ISBN 978-80-558-0396-8.
- Illášová, Ľ., Štubňa, J. 2018. Gemológia 4 : syntetické materiály a imitácie v gemológii. Nitra : UKF, 2018. 120 s. ISBN 978-80-558-1251-9.
- Klein, C. 2006.: *Mineralógia*. Bratislava: Oikos-Lumon, 2006. 666 s. ISBN 80-968535-5-4.
- Štubňa, J. 2020. Klenotnícke zliatiny striebra a zliatiny imitujúce striebro. In: Gemologický spravodajca. Roč. 10, č. 2 (2020), s. 12-21.
- Štubňa, J. 2020. Röntgenofluorescenčná analýza falošných strieborných retiazok od predajcov z Číny, označených rýdzostným číslom „925“ používaným pre označenie strieborných šperkov. In: Gemologický spravodajca. Roč. 10, č. 2 (2020), s. 22-34
- Štubňa, J. 2019. Prírodné a syntetické náhrady českých granátov. In: Český granát : historie, identifikace a zpracování v kontextu muzejních sbírek, Brno : Technické muzeum, 2019, S. 91-98. ISBN 978-80-87896-73-0.
- Štubňa, J. 2017. Diamant. Nitra : UKF, 2017. 96 s. ISBN 978-80-558-1191-8.

Podpis garanta a dátum poslednej úpravy informačného listu:

Poznámky: VP = vzdelávací program ; VB = vzdelávací blok viazaný na príslušný semester

Informačný list vzdelávacieho bloku vzdelávacieho programu na Univerzite tretieho veku pri UKF v Nitre

Informačný list vzdelávacieho bloku	
Názov VP: Drahé kamene a drahé kovy	
Názov VB: Aplikovaná gemológia	
Garant VP: doc. PaedDr. Ján Štubňa, PhD.	
Lektor/i VB: doc. PaedDr. Ján Štubňa, PhD., doc. RNDr. Lucia Petrikovičová, PhD.	
Obdobie štúdia VB: Ročník: 1.	Forma výučby: prezenčná
Semester: letný	Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách) za VB: 7 stretnutí x 2 hodiny
Podmieňujúce VB: -	
Všeobecný cieľ VB: Vysvetliť základné princípy a techniky brúsenia drahých kameňov. Popísať rôzne typy výbrusov. Objasniť rozdiel medzi tvarom a výbrusom drahého kameňa. Predstaviť najbežnejšie metódy úpravy drahých kameňov (napr. zahrievanie, ožarovanie, farbenie). Vysvetliť, ako úpravy ovplyvňujú hodnotu a kvalitu drahých kameňov. Popísať najbežnejšie optické javy vyskytujúce sa v drahých kameňoch (napr. efekt mačacieho oka, asterizmus, opalescencia). Objasniť úlohu gemologických laboratórií v hodnotení a certifikácii drahých kameňov. Popísať proces certifikácie drahých kameňov. Poskytnúť praktické rady pre každodennú starostlivosť o šperky s drahými kameňmi. Predstaviť najslávnejšie a najvzácnejšie šperky v súčasnosti a histórii. Diskutovať o kultúrnom význame a symbolike vybraných drahých kameňov. Naučiť základné techniky rozpoznávania drahých kameňov a kovov bez špeciálneho vybavenia. Poskytnúť tipy na identifikáciu rýdzosti drahých kovov v šperkoch.	
Vzdelávací štandard	Obsahový štandard VB:
	1. Brúsenie drahých kameňov 2. Úprava drahých kameňov 3. Optické efekty drahých kameňov. 4. Gemologické laboratórium a certifikácia drahých kameňov. 5. Starostlivosť o šperky. 6. Drahé kamene v žiari reflektorov. 7. Praktická identifikácia drahých kameňov a drahých kovov v šperkoch.
	Výkonový štandard (výsledky vzdelávania) VB: Študent vie vysvetliť základné princípy a techniky brúsenia drahých kameňov. Študent dokáže rozlíšiť a popísať hlavné typy výbrusov ako briliantový, smaragdový, princezná, vankúšik a ďalšie. Študent objasňuje rozdiel medzi tvarom drahého kameňa (napr. okrúhly, oválny, hruškovitý) a jeho výbrusom. Študent charakterizuje najbežnejšie metódy úpravy drahých kameňov. Študent hodnotí vplyv rôznych úprav na hodnotu a kvalitu drahých kameňov. Študent opisuje a vysvetľuje najbežnejšie optické javy vyskytujúce sa v drahých kameňoch. Študent objasňuje úlohu gemologických laboratórií v procese hodnotenia a certifikácie drahých kameňov. Študent interpretuje informácie uvedené v certifikátoch. Študent praktizuje odborné rady pre každodennú starostlivosť o šperky s drahými kameňmi, vrátane čistenia a skladovania. Študent analyzuje kultúrny význam a symboliku vybraných drahých kameňov v rôznych spoločnostiach a historických obdobiach. Študent demonštruje základné techniky rozpoznávania drahých kameňov a kovov bez použitia špeciálneho vybavenia. Študent rozlišuje prírodné, syntetické drahé kamene a náhrady na základe ich charakteristických vlastností.
Metódy dosiahnutia výsledkov vzdelávania:	
Vysvetľovanie, rozprávanie, motivačný rozhovor, opis, výklad s demonštráciou, pozorovanie	
Spôsob hodnotenia a ukončenia VB:	

Aktivita a účasť na hodinách.

Literatúra:

- Illášová, Ľ., Klčo, M., Šušková, H. 1996. Drahé kamene v histórii človeka. Nitra : Garmond, 1996. 163 s. ISBN 80-967282-2-9.
- Illášová, Ľ., Tirpák, J., Štubňa, J., Kraus, I. 2014. Drahé kamene a drahé kovy, Nitra : UKF, 2014. 132 s. ISBN 978-80-558-0553-5.
- Illášová, Ľ., Štubňa, J., Turnovec, I. 2018. Identifikácia sklenených náhrad drahých kameňov. In: Historické sklo : multidisciplinárne o historickom skle 3, Bratislava : SAV, 2018, S. 13-16. ISBN 978-80-570-0399-1,
- Illášová, Ľ., Štubňa, J. 2018. Gemológia 4 : syntetické materiály a imitácie v gemológii. Nitra : UKF, 2018. 120 s. ISBN 978-80-558-1251-9.
- Štubňa, J. 2017. Diamant. Nitra : UKF, 2017. 96 s. ISBN 978-80-558-1191-8.
- Štubňa, J. 2019. Prírodné a syntetické náhrady českých granátov. In: Český granát : historie, identifikace a zpracování v kontextu muzejních sbírek, Brno : Technické muzeum, 2019, S. 91-98. ISBN 978-80-87896-73-0.
- Štubňa, J. 2020. Podobnosť certifikátov GIA a GRA. In: Gemologický spravodajca. Roč. 3, č. 1 (2020), s. 24-37.
- Štubňa, J., Hanus, R., Malíková, V. 2021. Nová definícia českého granátu a jeho identifikácia. In: Esemestník : spravodajca Slovenskej mineralogickej spoločnosti. Roč. 10, č. 1 (2021), s. 13-20.
- Štubňa, J. 2022. Návod y a úlohy na praktické cvičenia z gemológie. Nitra : UKF, 2022. 104 s. ISBN 978-80-558-1937-2.
- Štubňa, J. 2022. Hodnotenie brúsených anorganických gemologických materiálov. Nitra : UKF, 2022. 104 s. ISBN 978-80-558-1936-5.
- Štubňa, J. 2022. História náhrad drahých kameňov v šperkoch do 20. rokov 20. storočia a možnosti ich identifikácie. In: Múzeum. - ISSN 0027-5263, Roč. 68, č. 2 (2022), s. 54-58.
- Štubňa, J. 2023. Manipulácia a starostlivosť o drahé kamene. In: Gemologický spravodajca. Roč. 13, č. 2 (2023), s. 18-20.
- Štubňa, J. 2023. Praktická gemológia : základy mikroskopie prírodných a syntetických gemologických materiálov. Nitra : UKF, 2023. 149 s. ISBN 978-80-558-2110-8.
- Štubňa, J. 2023. Praktická gemológia : základy identifikácie gemologických materiálov. Nitra : UKF, 2023. 139 s. ISBN 978-80-558-2109-2.
- Turnovec, I., Illášová, Ľ. 2009. Brúsenie šperkových a ozdobných kameňov. 1. časť. Nitra : UKF, 2009. 81 s. ISBN 978-80-8094-537-4.
- Turnovec, I., Illášová, Ľ. 2011. Brúsenie šperkových a ozdobných kameňov. 2. časť. Nitra : UKF, 2011. 137 s. ISBN 978-80-8094-809-2.

Podpis garanta a dátum poslednej úpravy informačného listu:

Poznámky: VP = vzdelávací program ; VB = vzdelávací blok viazaný na príslušný semester